

Mál nr. 30/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 17. janúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 5. febrúar 2025 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags 7. mars 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 20. maí 2022, er hann var að störfum í þágu X, orðið fyrir líkamstjóni. Atvik hafi verið þau að M var að afferma vörubifreið og hafi ætlað að fella niður skjólborð hennar. Hafi lásinn á stytta skjólborðsins staðið á sér og hafi M reynt að losa hann með því að slá nokkur högg með flötum lófa á lásinn. Hafi M orðið fyrir meiðslum við það og í kjölfarið greinst með sinarof á hægri þumalfingri. Fyrirliggjandi er matsgerð bæklunarlæknis dags. 23. apríl 2024, þar sem fram kemur að læknisfræðilegur miski M vegna slyssins sé 8%. Fyrir liggur yfirlýsing vaktstjóra hjá X, dags. 29. ágúst 2023, þar sem fram kemur staðfesting þess að skjólborðslásarnir hafi verið í ólagi í einhvern tíma fyrir slysið og komið hafi til tals að skipta um þá, en ekki gefist tími til þess. Fljótlega eftir slys M hafi lásunum þó verið skipt út. M byggir í málskoti á því að slys M verði rakið til þess að X hafi vanrækt að tryggja öryggi starfsfólks, enda hafi þessi vanbúnaður falið í sér slyshættu. Skjólborðin eigi að vera með þeim hætti að umgengni um þau feli ekki í sér slyshættu og með því að bregðast ekki við umræddum vanbúnaði hafi X og starfsfólk þess sýnt af sér saknæmt athafnaleysi. Beri X því skaðabótaábyrgð á slysi M. Framangreindu til stuðnings er vísað til nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglugerða settra með stoð í þeim auk fordæma Hæstaréttar í málum nr. 1970:434, 64/1997 og 1/2001. Ekkert í gögnum málsins bendi þá til þess að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi í aðdraganda slyssins, enda hafi honum ekki verið önnur leið fær við framkvæmd verksins og verði honum ekki um það kennt að aðbúnaður hafi verið hættulegur. Um sé að ræða lás sem eigi að vera hægt að losa með einu handtaki og geti það því ekki talist óhefðbundið verkleg að slá á hann með flötum lófa ef hann stendur á sér. Hafi M þá aldrei fengið neinar leiðbeiningar um að nota skyldi hamar eða önnur verkfæri til að opna lásinn. Séu því ekki efni til að skerða bótarétt M á grundvelli meðábyrgðar, sbr. 1. mgr. 23. gr. a skaðabotalaga nr. 50/1993. Slysið hafi þá ekki verið réttilega tilkynnt til Vinnueftirlitsins til samræmis við 79. gr. laga nr. 46/1980, en tilkynning hafi ekki verið send fyrir en rúmum sex mánuðum eftir að slysið atvikaðist þrátt fyrir að M hafi verið óvinnufær í kjölfar þess. Af dómaframkvæmd megi ráða að strangar skyldur hvíli á vinnuveitendum að hlutast til um að rannsókn á slysum eigi sér stað og sé vanrækt að senda slíka tilkynningu beri við úrlausn mála að líta til framburðar tjónþola hvað atvik og aðstæður á slysdegi varðar. Er á grundvelli framangreinds farið fram á óskertar bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að samkvæmt lýsingu M á atvikum á matsfundi hafi hann verið að vinna á lyftara við affermingu vörubifreiðar. Hann hafi séð að vörubílsstjórinn átti í erfiðleikum með að taka skjólborðið niður og hafi hann þá komið honum til aðstoðar. Hafi M notað flatan lófa hægri handar til að slá í festingarnar og hafi hann ekki fundið fyrir neinu fyrir en um kvöldið. Þá hafi hann verið kominn heim til sín og verið að dytta að reiðhjóli er hann fann smell í hendinni. Sönnunarbyrði þess að slys hans verði rakið til atvika eða aðstæðna sem X beri skaðabótaábyrgð vegna hvíli á M og hafi sú sönnun ekki tekist. M hafi sjálfur tekið ákvörðun um að losa festinguna með berum lófa frekar en að ná í einhver verkfæri. Dómafordæmi þau sem vísað er til í málskoti eigi ekki við enda hafi í þeim tilvikum verið um það að ræða að vanbúnaður sem slíkur hafi valdið slysi. Slys M verði hins vegar ekki rakið til vanbúnaðar heldur þeirrar gáleysislegru aðferðar sem M ákvað að beita. Vísar V til dóms Hæstaréttar í máli nr. 292/2010 framangreindu til stuðnings. Þá er því mótmælt að slaka eigi á sönnunarkröfum vegna þess að slys M hafi ekki verið tilkynnt Vinnueftirlitinu strax. Sé enda enginn ágreiningur um málsatvik sem slík og hefði rannsókn eftirlitsins ekki varpað skýrar ljósi á þau. Þá hafi M klárað vinnudaginn og í raun ekki fundið fyrir neinu fyrir en að honum loknum. Hafi því skylda til

tilkynningar á grundvelli 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 ekki stofnast. Af öllu framangreindu leiði að slys M verði rakið til óhappatilviljunar og gáleysis M sjálfs og sé bótaskylda því ekki til staðar.

Í viðbótarathugasemdom M er áréttað að X hafi haft vitneskju um umræddan vanbúnað í lengri tíma en tekið meðvitaða ákvörðunum að bíða með að gera við hann. Verði X að bera ábyrgð á þeirri ákvörðun sem hafi leitt til þess að öryggi starfsmanna var ekki tryggt til samræmis við lög og reglugerðir. Þá hafi X vanrækt að útbúa sérstakt verklag vegna vanbúnaðarins og ekki gripið til neinna annarra aðgerða vegna hans. Hafi því verið um saknæmt og ólögmaett athafnaleysi að ræða sem hafi að endingu valdið líkamstjóni M.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 skal atvinnurekandi án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings. M byggir á því að þar sem Vinnueftirlitinu hafi ekki verið tilkynnt um slys M fyrir en 20. nóvember 2022 verði X að bera hallann af þeim sönnunarskorti sem leiði af því að rannsókn á tildrögum slyssins hafi ekki átt sér stað. Fyrir liggur að M var óvinnufær frá 21. maí 2022 til 21. ágúst 2022. Þá virðist óumdeilt að X hafi ekki verið ljóst að slys hafi átt sér stað fyrir en daginn eftir að það atvikaðist, þ.e. 21. maí 2022. Þar sem læknisfræðileg gögn benda þó til þess að fljótlega hafi komið í ljós að um nokkurt líkamstjón og óvinnufærni hafi verið að ræða verður að telja að X hafi borið að tilkynna um slysið án ástæðulausrar tafar. Verður þó ekki fallist á að það hafi áhrif á sönnunarstöðu aðila enda verður ekki séð að neinn ágreiningur sé fyrir hendi hvað varðar atvik málsins sem slík.

Fyrir liggur að umræddir lásar hafi verið í ólagi og að X hafi verið kunnugt um það. Liggur jafnframt fyrir að þegar M varð þess var að lásinn stóð á sér umrætt sinn greip hann til þess ráðs að slá á hann með flötum lófa en óumdeilt er að líkamstjón hans sé að rekja til þess.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á tjón sitt og að umrætt tjón sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Eins og mál þetta horfir við nefndinni verður að telja að tjón M sé ekki að rekja til vanbúnaðar lássins sem slíks heldur þess að hann sló í nokkur skipti á lásinn með flötum lófa. Verður að telja að önnur, og áhættuminni aðferð hafi staðið honum til boða umrætt sinn, þ.e. að nota hamar eða önnur verkfæri til að lemja lásinn með. Verður þá ekki talið að sérstakra leiðbeininga eða verklagsregla hafi verið þörf hvað það varðar. Verður þá jafnframt að líta til þess að á tjónsdegi hafði M, eftir því sem fram kemur í fyrirbyggjandi matsgerð, 36 ára reynslu af sambærilegum störfum, þ.e. í tækjavinnu sem felur í sér að færa varning milli staðar. Verður því að telja að honum hafi mátt vera ljóst að áhætta gæti falist í því að beita þeirri aðferð sem hann gerði. Þrátt fyrir að X hafi verið kunnugt um umræddan vanbúnað verður þá ekki talið að fyrirsjáanlegt hafi verið að tjón gæti hlotist af honum með þeim hætti sem raunin varð.

Af framangreindu leiðir að ekki er sýnt fram á að slys M verði rakið til atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna og að mati nefndarinnar liggur ekki annað fyrir en að um óhappatilvik og eigin aðgæsluleysi hafi verið að ræða. Verður M að bera hallann af því og er þar af leiðandi óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 6. maí 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir